Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

[redacted]

Aan
Staatssecretaris

Datum
24-10-2024

Onze referentie
2024 [redacted]

Opgesteld door
[redacted]

Bijlage(n)
0

nota

Kamerbrief 'Staat van het Salafisme in Nederland'

Aanleiding

- In de procedurevergadering van 24 april 2024 heeft de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid verzocht om een brief over 'de huidige staat van het salafisme, salafistische aanjagers en haatimams in Nederland en de actuele aanpak daartegen'.
- Met deze nota wordt de concept-Kamerbrief aan u voorgelegd.
- De Kamerbrief is ambtelijk afgestemd met de NCTV en de AIVD, en wordt verzonden vanuit u.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd in te stemmen met de concept-Kamerbrief, en deze te ondertekenen voor verzending aan de Kamer. De brief wordt mede MJenV verzonden.

Kernpunten

<u>Staat van het salafisme</u>

- In het Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) 58 concludeert de NCTV dat de dreiging voor de democratische rechtsorde die uitgaat van de salafistische beweging als geheel (zo'n 3 tot 5% van de moslims in Nederland in totaal), verminderd is.[1]
- In het DTN 58 worden daarbij ter onderbouwing de volgende bevindingen gedeeld
    - *Een meer pragmatische koers lijkt binnen het salafisme aan aanhang te winnen. Er is een nieuwe generatie predikers die vooral thema's aansnijdt die gaan over het behoud van de islamitische identiteit binnen de Nederlandse context. Ook stelt een deel van de salafistische gemeenschap zich minder rechtlijnig op bij maatschappelijke kwesties zoals deelname aan verkiezingen of omgang met andersgelovigen*.
- Het jaarverslag 2023 van de AIVD onderschrijft deze gematigde koers en spreekt van een beperkte dreiging vanuit de wahhabi-salafistische beweging en stelt dat de beweging in Nederland in 2023 nog nauwelijks werd gefinancierd of beïnvloed door geldschieters uit de Golfregio.[2]
- Over de staat van het salafisme zijn in de brief, na afstemming met u, de hoofdbevindingen opgenomen van de NCTV en de AIVD, zonder uitgebreide

[1] Zie: Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 58, Kamerstukken II, 2022/23, 29 754, nr. 678, p. 23-25.
[2] Zie: Jaarverslag AIVD 2023, Kamerstukken II, 2023/24, 30 977, nr. 173, p. 10.

toelichting. Op deze manier wordt balans gebracht aan enerzijds het integratie-perspectief en anderzijds de dreiging voor de democratische rechtsorde (vanuit de wahhabi-salafistische beweging).

Het salafisme en de Nederlandse samenleving

In de brief staat dat het kabinet staat voor een open en vrije samenleving waarin iedereen in vrijheid met elkaar samenleeft en kan genieten van zijn of haar grondwettelijke vrijheden. Als staatssecretaris Participatie en Integratie staat u, samen met uw collega-bewindspersonen, pal voor deze principes. Het kabinet tolereert geen gedragingen of uitspraken die de vrijheid van anderen beperken. Voor een succesvolle integratie en een sterke samenleving is het van groot belang dat er geen afkeer bestaat van andersdenkenden of van de samenleving zelf. Helaas ziet het kabinet dergelijke problematische elementen terug binnen bepaalde salafistische stromingen. U geeft aan dat u hier met het kabinet tegen wil optreden.

Aanpak (interdepartementaal)

Preventief

- Het kabinet zet preventief in op het beschermen van de democratische rechtsorde. Door de (aanwezige) veerkracht en weerbaarheid in de samenleving te versterken tegen ongewenste vormen van polarisatie en radicalisering.[3] Door gezamenlijk op te trekken met gemeenten, gemeenschappen en professionals en te werken aan een samenleving die inclusief is. In de loop van 2025 informeert u de Kamer nader over deze plannen via de Actieagenda Integratie.[4]
- U neemt het voortouw in een verkenning van mogelijkheden om tegenwicht te bieden aan ontwikkelingen die vanuit onverdraagzaam, antidemocratisch gedachtengoed op termijn ondermijnend kunnen zijn voor de democratische rechtsorde. Zowel binnen de salafistische beweging als andere maatschappelijke bewegingen. Bij deze ambtelijke verkenning worden in elk geval JenV en BZK nauw betrokken.

Repressief

- In het individuele geval van een persoon met radicale opvattingen, die uiteindelijke kunnen leiden of hebben geleid tot gewelddadig extremistische of terroristische activiteiten, is er de lokale persoonsgerichte aanpak. De gemeenten voeren dan multidisciplinaire casus-overleggen met betrokken partners uit het veiligheids- en sociaal-zorgdomein, nemen waar nodig maatregelen en doen op maat gemaakte interventies (NCTV).
- Bij strafbare feiten, zoals aanzetten tot haat, discriminatie, opruiing, intimidatie of vandalisme, is strafrechtelijk optreden in concrete gevallen mogelijk door de politie en het OM.
- De AIVD kan onderzoek doen naar personen of organisaties, als het vermoeden bestaat dat zij een gevaar vormen voor het voortbestaan van de democratische rechtsorde, dan wel de nationale veiligheid of andere gewichtige belangen van de staat.
- In oktober 2023 is de versterking van het weren van extremistische sprekers aangekondigd. De NCTV werkt momenteel aan deze mandaatregeling.

[3] Zie: Nationale Extremismestrategie 2024-2029, Kamerstukken II, 30 821, nr. 218
[4] Kamerstukken II, 2022/23, 36 200 XV, nr. 96.

Vervolg

In de brief sluit u af dat het kabinet alert blijft en oog houdt voor zorgen over antidemocratische en onverdraagzame boodschappen die ondermijnend kunnen zijn aan de democratische rechtsorde. Indien dit aanleiding geeft eerdere inschattingen of oordelen te herzien, zal dit direct gebeuren en zal de Kamer hierover worden geïnformeerd.

Datum
24-10-2024

Onze referentie
2024-